

Jesteś w Bramie

(cztery kroki)

Brama Grodzka (widok od strony Starego Miasta), 2009.
Fot. Marta Kubiszyn (z archiwum Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”).

1.

Jesteś w Bramie Grodzkiej. Od roku 1992 mieści się tutaj siedziba Teatru NN, później Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”.

To jedna z najstarszych bram w Lublinie, zwana też Bramą Żydowską.

2.

Po jednej stronie Bramy znajduje się wielka pusta przestrzeń, która ukrywa Pamięć po istniejącym tu kiedyś mieście żydowskim. Tu, gdzie przez lata były domy, synagogi i ulice, zbudowano wielki parking i nowe drogi, posadzono trawniki. Dużą część tego terenu pokryto betonową nawierzchnią. Razem z fundamentami dawnych żydowskich budynków zakryto pamięć o tych, którzy tu mieszkali.

3.

My, którzy zostaliśmy w 1992 roku gospodarzami tego miejsca, nic o tym nie wiedzieliśmy. Spotkanie z Bramą i jej historią zmieniło nasze życie. Zaczęliśmy zbierać fotografie tamtego miasta, nagrywać wspomnienia tych, którzy je pamiętali, przeszukiwać archiwa. Przez lata Brama stała się Arką Pamięci – w jej wnętrzu można usłyszeć i zobaczyć opowieść o nieistniejącym żydowskim mieście.

4.

Żydzi, którzy tu przychodzą, pytają: „Dlaczego to robicie, przecież nie jesteście Żydami? Jesteście Polakami, a miasto żydowskie to nie wasza historia”.

Polacy pytają: „Dlaczego to robicie, przecież jesteście Polakami, a miasto żydowskie to nie nasza historia. A może jesteście Żydami?”.

Tłumaczymy, że to jest nasza wspólna historia: Polaków i Żydów. Żeby pamiętać o zamordowanych Żydach, nie trzeba być Żydem. Żeby pamiętać o zamordowanych Polakach, nie trzeba być Polakiem.

Brama Grodzka (widok od strony Starego Miasta), ok. 1939, autor nieznany, fotografia (ze zbiorów prywatnych, cyfrowa kopia w archiwum Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”).